

طرح درس روزانه درس دوازدهم عربی سوم انسانی

عنوان درس	سیدة آیات	موضوع درس	صفحات	۱۱۹ تا ۱۲۶
مدت تدریس	۹۰ دقیقه	نحوه تعامل	پایه	سوم انسانی
مقطع	متوسطه ۲	نام دبیر	نام مدرسه	

مشخصات کلی و عمومی دانش آموزان

جنس	پسر	سن	سن
خصوصیات جسمی	سالم	خصوصیات ذهنی	خصوصیات ذهنی
وضعیت مادی و اقتصادی	متوسط	وضعیت اجتماعی و فرهنگی	وضعیت اجتماعی و فرهنگی
ویژگی های اخلاقی	خوب	انتظارات	انتظارات

هدف های کلی درس	مراحل حیطه شناختی
دانش آموز در پایان این درس باید بتواند:	دانش
مستثنی را تعریف کند	*
ادات استثناء را نام ببرد	*
انواع مستثنی را با ذکر مثال بیان کند	*
تفاوت انواع مستثنی را نام ببرد و مقایسه کند	*

روش ها و فنون تدریس	سخنرانی - توضیحی
وسایل و مواد کمک آموزشی	وایت برد و ماژیک های رنگارنگ احيانا چارت و نرم افزار های آموزشی
آمادگی قبل از تدریس	سلام و احوالپرسی ، حضور و غیاب

<p style="text-align: center;">مُستثنی به این دو مثال توجه کنید: ۱- حَضَرَ التَّلَامِيذُ فِي الصَّفِّ الْاَلَا مُحَمَّدًا «مُستثنی» اسمی است که به وسیله الا از حکم ماقبل آن خارج می شود و دونوع است ۱- مستثنی منصوب ۲- مستثنی مفرغ توضیح بیشتر ۱- به اسلوب و جمله ای که در آن ، کسی یا چیزی ، از حکم ماقبل جدا شود. اسلوب استثناء گویند. مهمترین ادوات استثناء «الَا» می باشد. به این مثال توجه کنید: اَذْهَبْ كُلَّ يَوْمٍ إِلَى الْمَدْرَسَةِ إِلَّا الْجُمُعَةَ . هر روز به مدرسه می روم به جر جمعه در مثال فوق روز جمعه، از بقیه روزها، جدا شده است. کلمه الجمعه بعد از «الَا» قرار گرفته است. ۲- به کلمه ای که بعد از «الَا» می آید «مُستثنی» و به کلمه ای که مستثنی از آن جدا می شود و قبل از «الَا» درباره ی آن حرف زدیم «مستثنی منه» می گویند. به یک مثال دیگر توجه کنید: فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ إِلَّا ابْلِيسَ . پس همه فرشتگان سجده کردند به جز شیطان الملائكة : مستثنی منه الا : ادات استثناء ابليس: مستثنی ۳- «مستثنی منه» می تواند در جمله نقش فاعل ، مفعول ، خبر و ... را داشته باشد و اعراب خودش را داشته باشد اما «مستثنی» غالباً از جهت اعراب «منصوب» است. ۴- گاهی اوقات «مستثنی منه» در جمله ذکر نمی شود، به عبارتی که در آن «مستثنی منه» ذکر نشده باشد «مستثنی مفرغ» می گویند. چنین عبارتی غالباً با «ادوات نفی» و یا «استفهام» همراه است. در استثنای مفرغ، چون مستثنی منه ذکر نشده است، مستثنی مطابق با نقشی که در جمله پدید می کند. (با فرض نبودن «الَا» در جمله) اعراب می گیرد. به این عبارات توجه کنید. حَضَرَ الطَّلَابُ إِلَّا عَلِيًّا . دانشجویان حاضر شدند به جز علی الطلابُ : مستثنی منه الا : ادات استثناء علياً : مستثنی (منصوب) ما حضرَ الطلابُ الا علي . کسی حاضر نشد به جز علی ما: حرف نفی</p>	<p>ارایه مطالب (تدریس هدف های رفتاری)</p>
---	---

<p>الا: ادات استثنا علی: مستثنی فاعل و مرفوع در عبارت دوم مستثنی منه ذکر نشده است پس استثنا «مفرغ» است و علی چون نقش فاعل را در «مرفوع» شده است. اکنون به چند مثال دیگر از استثنای مفرغ توجه کنید. ما جاء الا اخوك ما: حرف نفی الا: ادات استثنا اخو: مستثنی مفرغ (فاعل و مرفوع) لا تقُل الا الحق لا: حرف نفی الا: ادات استثنا الحق: مستثنی مفرغ (مفعول و منصوب) هل جزاء الاحسان الا الاحسان . هل: حرف استفهام جزاء: مبتدا و مرفوع الا: ادات استثنا الاحسان: مستثنی مفرغ (خبر و مرفوع) در این مثال ها ملاحظه می کنید که «مستثنی منه» ذکر نشده است و استثنا «مفرغ» است. پس «مستثنی» با توجه به نقشی که در جمله (بدون در نظر گرفتن الا) دارد اعراب می گیرد. ۵ - با توجه به مبحث استثناء در می یابیم که : استثناء دارای سه رکن است : «مستثنی منه» ، «ادات استثناء» و «مستثناء» که گاهی مستثنی منه در عبارت ذکر نمی شود و در این صورت استثنا «مفرغ» است.</p>	
<p>«مستثنی» اسمی است که به وسیله الا از حکم ماقبل آن خارج می شود و دونوع است ۱- مستثنی منصوب ۲- مستثنی مفرغ به کلمه ای که بعد از «الا» می آید «مستثنی» و به کلمه ای که مستثنی از آن جدا می شود و قبل «الا» درباره ی آن حرف زدیم «مستثنی منه» می گویند. به یک مثال دیگر توجه کنید: فسجد الملائكة كلهم اجمعون الا ابليس . پس همه فرشتگان سجده کردند به جز شیطان الملائكة : مستثنی منه الا : ادات استثنا ابليس: مستثنی ۳- «مستثنی منه» می تواند در جمله نقش فاعل ، مفعول ، خبر و ... را داشته باشد و اعراب خودش را داشته باشد اما «مستثنی» غالباً از جهت اعراب «منصوب» است. ۴ - گاهی اوقات «مستثنی منه» در جمله ذکر نمی شود، به عبارتی که در آن «مستثنی منه» ذکر نشده باشد «مستثنی مفرغ» می گویند. چنین عبارتی غالباً با «ادوات نفی» و یا «استفهام» همراه است. در استثنای مفرغ، چون مستثنی منه ذکر نشده است، مستثنی مطابق با نقشی که در جمله پید می کند. (با فرض نبودن «الا» در جمله) اعراب می گیرد. به این عبارات توجه کنید. حضر الطلاب الا علیا . دانشجویان حاضر شدند به جز علی الطلاب : مستثنی منه الا : ادات استثنا علیا: مستثنی(منصوب) ما حضر الا علی . کسی حاضر نشد به جز علی ما: حرف نفی الا: ادات استثنا علی: مستثنی فاعل و مرفوع</p>	<p>خلاصه و نتیجه گیری</p>
<p>نکات مربوط به قواعد را در متن درس پیدا کنید لغات جدید را در متن درس و تمرینات یاد بگیرید</p>	<p>ارزشیابی</p>
<p>تمرینات درس را حل کنید</p>	<p>تعیین تکلیف (اختتامیه تدریس)</p>